

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 88

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, MAY 4, 1950

LETO LII — VOL. LII.

VESTI IZ SLOVENIJE

ODVETNIŠKO zborovanje. — mejo pri števerjanu dva nena-
1. aprila (značilen datum za de-
želo, kjer vrši odvetnik pogosto
dolžnost tožilca, ne pa zago-
vornika!) je bilo v Ljubljani
zborovanje slovenskih odvetni-
kov. Vodil ga je predsednik od-
vetniške zbornice dr. Vladimir
Grosman, navzoči pa so bili mi-
nister pravosodja dr. Helij Mo-
dic, minister dr. Jože Pokorn,
predsednik vrhovnega sodišča
dr. Teodor Tomineš, javni to-
žilec Slovenije Franc Hočevar,
predsednik republiške arbitraže
Jernej Stante, prorektor Gorazd
Kušej, prof. dr. Maks Šnuderl
itd. Dr. Albin Smole je imel po-
ročilo na "perspektivah in bo-
dočnosti odvetništva," razprav-
ljali pa so dr. Jože Bergeč, dr.
Milko Hrasovec, dr. Stanislav
Mohorič, dr. Viljem Krejči, dr.
Ivo Horvat in dr. Josip C. Oblak.

Perspektive odvetništva so pač
vse prej kot pa dobre ako se je
s tem bavil celo poseben kongres.
Dokaz nam je tudi zmanjšanje
zanimanja za pravniški študij.
Celo "Ljudska Pravica" prinaša
članek, v katerem zagovarja po-
trebo po novih pravnih in se
pritožuje, da so gimnazijski abi-
turijenti izgubili zanimanje za
to stroko: vsako leto od osvobo-
ditve dalje se je dosedaj vpisalo
v prvi letnik pravne fakultete le
20 do 30 novincev.

PO DOMACE. — V Ločah so
dobili po dolgem času 6 m kam-
garna in 9 m blaga za moške
obleke. Blaga pa niso bili dele-
žni domačini, ampak Jože Sela,
šofer, ki je pripeljal blago in ga
zahteval 3 m za svojo obleko.
Drug kos je dobil začasni poslo-
vodja, ki se je mudil v Ločah le
2 dni. Tretji kos pa je vzel
prodajalka za brata, ki je itak
pri železnici in ima že tam svo-
je oskrbovanje. Domači delavci
pa zaman čakajo na blago!
Ljudska inšpekcija pa je še ugo-
tovila primanjkljaj 5 parov moš-
kih nogavic in en par otroških
spodnjih hlač!

To je blagostanje, za kate-
ra je naš narod trpel ...
OTROKA "BEGUNCA." —
Na veliko soboto sta zašla čez

**Freda Utley pravi:
Owen Latimore je
"kozol-judež"...**

**Delal je to, kar delajo kozli
in ovni - vodniki, ki vodi-
jo koze in ovce v klavnice.**

Washington. — Freda Utley,
bivša angleška komunistka, ki
je delovala svoječasno pet me-
secev v glavnem stanu Komin-
terne v Moskvi, je izjavila, da
sicer "nima dokaza", da je bil
profesor Owen Latimore komu-
nist, toda kljub temu je si-
gurna, da je deloval kot "kozol-
judež", ki vodi ostale koze v
klavnico. (Pojasnilo uredništ-
va: Vse velike ameriške klavnice
imajo po nekaj kozlov in ovcev,
ki so naučeni, da se postavijo v
"stockyardih" na čelo koza ali
ovac, ki jih povedejo za seboj
v klavnice. Koze in ovce nam-
reč brezskrbno slede tem svo-
jim vodnikom-judežem).

Urednik velike publikacije
Amerazije, okoli katere se vrtil
mnogo razprav glede Latimo-
rejeve politike napram Kitaj-
ski, katero je baje pomagal iz-
dati komunistom, pravi, da ob-
tožnice sen. McCarthyja niso
nobeni prazni in publi bavi-
bavi, temveč prekleto resna in
nevarna zadeva in da je senator
McCarthy s svojimi obtožbami
postrgal komaj po površini
skorje. Ko pride s svojim ogre-
banjem malo globlje, se bo šele
videla vsa gnoloba te smrdeče
zadeve.

Slovenska pisarna
6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

Igralci od Sv. Vida pod vod-
stvom g. Tomažina so odlično
podali minulo nedeljo igro
Begunko na odru pri Sv. Lov-
rencu in Završki fantje so le-
po zapeli.

Večina novih naseljencev je
v nedeljo popoldne šla kropit
prvega umrlega novonaseljen-
ca v Clevelandu g. Stanka Re-
snika. Zvečer so mu Završki
fantje zapeli nekaj žalostink.
— Pogrebno sv. mašo je bral
Rev. Baznik. Pri sv. maši so
bili Prevzvišeni g. dr. Gr. Rož-
man, Rev. Slapšek in zastopnik
Slovenske pisarne. — Zbirko za
mlačo vdovo in za maše za po-
kojnika še nadaljujemo v pi-
sarni.

V petek zvečer ob 8 seja Li-
ge in pripravljalnega odbora
za Akedemijo 4. junija. (V pro-
storih pisarne.)

**"Svobodna Slovenija" je list
naših ljudi v Argentini. Naro-
čite ga pri upravi Victor Mar-
tinez, 50, Buenos Aires, Argen-
tina.**

Točna slika hipokritov in moralnih sleparjev

NEW YORK, 2. maja. — J. Edgar Hoover, načelnik
FBI ustanove, je izjavil, da je v Zedinjenih državah pri-
bližno 55,000 "izdajalskih komunistov", ki so člani "tes-
no-zgnetene, izborna disciplinirane destruktivne sile."
Poleg teh, je dejal Hoover, je še približno pol milijo-
na "hipokritov in moralnih švindlerjev" ali sleparjev, ki
jih moremo klasificirati kot sopotnike in komunistične
simpatizerje, "vedno pripravljene, da izpolnijo komuni-
stične ukaze."

"Ti ljudje neprestano glodajo kot termiti na temeljih
ameriške družbe."

Komunistične moči v Ameriki se ne more meriti po
številu članstva, pač pa po "masovnem vplivu," ki ga to
članstvo izvaja, je rekel Hoover.

Komunistične sopotnike je označil kot "silno nevarne
notranji varnostni dežele."

"Kot hipokrite in moralni sleparji zahtevajo zašči-
to vprav onih svoboščin, katere si sami stalno prizadevajo
uničiti," je rekel Hoover. Ti sopotniki reprezentirajo
vir bogastva. . . finančna sredstva. . . ustvarjanje važnih
stikov. . . socialni, ekonomski in politični pritisk. . . re-
krutacijo obveščevalne špijonaže in njenih agentov."

O aktualnih komunistih v Zed. državah je Hoover
dejal, da oni "delujejo kot lutke na nitki, in so vedno
pripravljeni uresničiti voljo mojstra, ki te nitke poteza
— rdečega Hitlerja v Moskvi."

Kot najznačilnejše in najresničnejše smatramo one
Hooverjeve ugotovitve, ko govori o onih sopotnikih, ki ne-
nehoma in neutrudno glodajo na temeljih vprav tistih
svoboščin, katerih zaščito tako glasno zahtevajo, čim jim
prične teči voda v grlo! Kadar se kriminalno izkašljajo
in opljujejo poštene ljudi, zahtevajo pravico do "svobode
tiska", kater pravice sami absolutno ne priznavajo v svo-
jih publikacijah svojim idejnim nasprotnikom! In tudi
ona Hooverjeva ugotovitev, kjer govori o bogatih in do-
brostoječih sopotnikih, drži! Tudi med nami ni malo ta-
kih, ki so si v našem "gnilem" socialnem redu ustvarili
če že ne bogastva, pa vsaj primerno blagostanje in neod-
visnost, pa so najglasnejši kričarji v vrstah "brezpravnih
ljudskih množic! . . ."

Senator Pepper je bil poražen v primarnih volitvah

Porazil ga je 36 let stari kon-
gresnik George Smathers,
ki ne bo lutka raznih le-
vičarjev in "progresivcev."

Tallahassee, Fla. — Senator
Claude Pepper je že včeraj zju-
traj priznal, da je poražen pri
primarnih volitvah; porazil ga
je njegov protikandidat George
Smathers, 36 let stari kongres-
nik iz Miami, Florida.

Njegova zmaga v sedanjih
primarnih volitvah v Floridi po-
meni tudi sgurno zmago v splo-
šnih volitvah meseca novem-
bra.

Smathers bo, če bo izvoljen za
senatorja, hodil samostojno in
srednjo pot. On je sicer često
podpiral administracijo preds.
Trumana, toda ji je tudi prav
tako pogosto odtegnil svojo
podporo, ko je videl nevarne in
nespametne mahinacije Tru-
manove administracije.

Smathers je vztrajno napa-
dal Pepperja kot prijatelja in
zagovornika prokomunističnih
elementov, dočim je Pepper to
prav tako vztrajno zanikal, da-
si je bilo splošno znano, da je
bilo res tako.

Komunisti kljubujejo avstralski vladi

Melbourne, Avstralija. —
Richard Dixon, predsednik tu-
kajšnje kom. partije, je izja-
vil, da bo partija še nadalje
aktivna, tudi če jo vlada pre-
pove. Komentirajoč o resolu-
ciji, da se razpusti komunistič-
na partija, je Dixon dejal: —
"Ena stvar je, če zakonodaja
razpusti partijo, druga pa, če
je partija v resnici razpušče-
na."

NORČEVANJE TITOV- CEV IZ STRICA JOŽETA

Beograd, 1. maja. — Tu-
kajšnja prvomajska pro-
slava je potekla v zname-
nju neumisljenega norče-
vanja titovcev iz Sovjet-
ske zveze. Eno izmed vozil
je predstavljalo dolg želez-
niški vlak, natrpan z bla-
gom iz satelitskih držav,
na potu v Rusijo odkoder
pa ni v zameno nobenih po-
vračil. Na drugem vozilu
je bila figura, ki je pre-
stavljal ministra Andreja
Višinskega, ritenski sede-
čega na raci. Raca je v Ev-
ropi simbol časnikaških
laži. Zopet na drugem vo-
zilu je predstavljalo dvo-
je figur Višinskega in
Johna Bulla, ki kockata za
Jugoslavijo. Radijski ko-
mentatorji v Sofiji, Buka-
rešti, Budimpešti in Pragi
so bili predstavljeni kot
stvari z ogromnimi vođeni-
mi glavami.

(Upati je, da je Titu
znana usoda Tročkega in
da se zaveda, da hodi po
zelo tenkem ledu. Ured.).

Čudno zmešana zakon- ska štrna

Riverside, Cal.—George V.
Ettinger, star 37 let, je moral
v zapor, v katerega je bil ob-
sojen zaradi ponarejanja čer-
kov. Probacijski uradnik je
ob tej priliki povedal sodniku,
da kadar koli mora Ettinger
v zapor, — kar je pogosto, saj
je prebil v zadnjih 22 letih 18
let v zaporu — se njegova že-
na sodnijsko loči od njega in
se s kom drugim poroči. Ko pa
pride Ettinger iz zapore, pa se
žena vedno sodnijsko loči od
tistega, ki je ravno takrat
njen mož, in se zopet poroči z
Ettingerjem. Zakonski rekord
Mrs. Ettinger je: devet porok,
osem razporek in šest možič-
kov. . .

V državi Ohio bo jeseni boj za guvernerja in pa za senatorja

V okraju Cuyahoga ni zmagal noben slovenski kan-
didat v primarnih volitvah, čeprav so se še pre-
cej dobro odrezali z glasovi.

Lahko rečemo, da bodo za glavne volitve jeseni obrnje-
ne oči vse dežele na državo Ohio. Za guvernerja si bosta
stala nasproti dva najboljša kandidata, kar jih premoreta
stranki v Ohio, republikanska in demokratska. To sta seda-
nji guverner Frank J. Lausche in državni blagajnik Don H.
Ebright. Oba sta znana volivcem države Ohio, oba sta pri-
ljubljena, oba zmožna.

Lausche kandidira za svoj
tretji termin, Ebright prvič za
guvernerja. Ebright je bil pred
dvema letoma edin republikan-
ski kandidat v Ohio, ki je bil iz-
voljen med demokrati. Njegova
popularnost po Ohio je zelo ve-
lika, kakor je velika popularnost
gub. Lauscheta.

Drug zanimiv in hud boj bo
pa za zveznega senatorja. Repu-
blikanski senator Taft bo stal
nasproti demokratu Fergusonu,
ki je zdaj državni avditor.

Fergusonu je končno vseeno,
če zmaga ali ne, če pa izgubi
Taft, bo s tem njegova politična
kariera končana. Ako bo Taft
zmagal, bo najbrže predsedniški
kandidat republikanske stranke
leta 1952. Zato bo tudi ta boj
hud in neizpros, kakor bo oni
za guvernerja.

Kar se tiče volitev v našem
Cuyahoga okraju so vsi sloven-
ski kandidati pogoreli. Edward
Kovačič, ki je kandidiral za
okrajnega komisarja, je bil po
številu glasov drugi, ravno tako
je bil drugi John M. Novak, ki kongres!

Parade v Moskvi; miren potoek prvomajskih proslav v vseh svetovnih prestolnicah

Prvomajske proslave po vsem
svetu so v splošnem mirno po-
tekle. Celó v Berlinu ni bilo
tako hudo, kakor je bilo bilo
pričakovati, ko je komunistična
mladina vzhodne zone napove-
dala svoj vdor v zapadni Ber-
lin.

V Moskvi so bile običajne
pompozne vojaške parade, s
katerimi so razkazovali moč
sovjetskega militarizma. Para-
dam je prisostvovala vsa naj-
višja sovjetska aristokracija, s.
Stalinom na čelu.

V Parizu je bilo v povorki
tisoče komunistov, ki so plos-
kali svojim govornikom, ko so
slednji rohneli proti "zatira-
nju" delavcev in kmetov (!)
in proti "zatiranju svobode"
sploh.

Komunistične parade v Ri-
mu se je udeležilo kakih 100
tisoč demonstrantov.

V Beogradu je stopalo mi-
mo tribune, na kateri je bil
premier Tito s svojimi veljaki,
kakih 200,000 ljudi.

Povorke v Pragi se je udele-
žilo kakih 300,000 ljudi in
njihov mimohod je trajal šest
ur.

Velika komunistična parada
se je vršila tudi v Peipingu na
Kitajskem, kjer je marširalo
kakih 200,000 oseb. Kitajci
so nosili v paradi slike Mao-a,
Stalina, Lenina, Marksa in En-
gelsa.

Konec stavke telefon- skih instalaterjev

New York. — Teden dni
trajajoč štrajk 10,000 tele-
fonskih instalaterjev je bil 1.
maja preklcan in končan, s-
čemer je bila odstranjena ne-
varnost telefonskega zastoja
po vsej Ameriki.

je kandidiral za okrajnega bla-
gajnika. Senator Wm. M. Boyd
(Hrvat) je bil na sedmem mestu,
torej je bil poražen.

Imeli smo štiri slovenske kan-
didate za državne poslance. No-
ben ni dobil zadostnega števila
glasov. Od vseh kandidatov za
ta urad, bilo je 132 kandidatov,
so bili naši komaj 15 za nomi-
ranimi, dočim jih je bilo za na-
šimi še več kot 75. Povečini so
dobili nominacijo tisti kandida-
ti, ki se oklepajo stranke in ki
jih je priporočala v izvolitev.

Naši kandidati so dobili glasov-
ve večinoma v domačih vartah,
drugje pa zelo malo ali nič.

V 21. kongresnem okraju smo
podpirali prijatelja Emila Bar-
tuneka proti sedanjemu kon-
gresniku Crosserju. Crosser je
končno zmagal za okrog tisoč
glasov. Crosser je že 34 let v
kongresu in je bolehen, zato je
že čas, da se pošlje v kongres
mlajšo moč. Ampak volivci pra-
vijo, da še ne in so ponovno izvo-
liti Crosserja. Nič čudeža za
je bil drugi John M. Novak, ki kongres!

Dr. Kernova slovnica je zopet v tisku

Že pred več meseci je bila
razprodana dr. Kernova vadni-
ca (berilo) za učenje anglešč-
ne. Povpraševanje je bilo pa ta-
ko veliko in je še vedno po tej
knjigi, da se je avtor odločil
tiskati dodatno naklado.

Ta dr. Kernova vadnica je po
sodbi strokovnjakov ena naj-
boljših knjig za učenje anglešč-
ne kar jih je dozdaj sploh izšlo
za ta namen. Je tako preprosto,
obenem pa spretno sestavljena,
da se začetnik lahko uči iz nje
angleščine, pa tudi angleško go-
vorci človek se lahko uči iz nje
slovenščine. Knjiga služi torej
dvema namenoma, kar je imel
dr. Kern tudi pred očmi, ko je to
vadnico ali berilo sestavljal.

Knjiga bo kmalu dotiskana in
na razpolago ljudem. Lahko jo
pa naročite vnaprej pri nas, ali
pa pri firmi August Kollander,
6419 St. Clair Ave.

Cena knjigi bo \$3.00, po pošti
pa \$3.25. Kdor jo misli naročiti,
naj jo kar takoj, da knjig ne bo
zmanjkalo. Tiskanih bo nam-
reč samo omejeno število. Z na-
ročilom obenem pošljite denar in
si knjigo zagisurate.

Velike čistke v baltskih državah

Stockholm, Švedska. — Ča-
sopis Svenska Dagbladet poro-
ča, da so Rusi izvršili veliko
čistko v Estoniji in da izvajajo
zdaj čistke tudi v Latviji in
Litvaniji. Vsi člani original-
ne estonske vlade, ki so koope-
rirali z Rusi, so pobiti ali pa v
ječah.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Prijazen obisk—

Včeraj nas je počastil s svo-
jim obiskom Mr. John Germ,
gl. predsednik KSKJ. Bil je
v Lorainu, kjer je žensko dru-
štvo št. 85 KSKJ praznovalo
45-letnico ustanovitve. To je
bilo prvo žensko društvo v drž-
avi Ohio, ki se je priklopilo
KSKJ. V Clevelandu bo Mr.
Germ prisostvoval 13. vzhodni
kegljaški tekmi KSKJ, ki se
vrši od četrta do nedelje v S.
N. Domu na 60. cesti. V sobo-
to bosta prišla na tekmo tudi
Rev. M. J. Butala, duhovni
vodja KSKJ ter Mr. Joseph
Zalar, gl. tajnik KSKJ.

Sedma obletnica—

V petek ob 8 bo darovana
v cerkvi sv. Vida maša za po-
kojnega Lovrenca Petkovšek v
spomin 7. obletnice njegove
smrti.

Slovenski program—

Na novi radijski postaji —
WDOK bo oddajal slovenski
program vsak četrtek zvečer
po češkem programu ob 7.30.
To postajo dobite na našem
aparatu na 1260 kilociklih, ta-
koj zraven WGAR. Program
bo vodil Martin Antončič, ki
bo imel še vedno naprej slo-
venski program ob nedeljah
ob 10.30 na WGAR.

Pisma pri nas—

Pisma imata pri nas Jože in
Marija Lekan. Pisma so iz
Ljubljane in so bila poslana v
Spittal na Koroško, od tam so
jih poslali pa sem.

Peta obletnica—

V petek ob 6.15 bo darova-
na v cerkvi sv. Vida maša za
pokojno Agnes Urbanč v spo-
min 5. obletnice njene smrti.

NOVI GROBOVI

Martin Bradač

Snoči je preminul na svo-
jem domu Martin Bradač
(Bradovek), star 69 let, stamu-
joč na 829 E. 150 St. Pokojni
je bil rojen na Dolenskem,
odkoder je prišel v Ameriko
pred 52 leti. Delal je pri New
York železnici kot "switch-
man." Tukaj zapuša štiri hč-
re, Mrs. Marie Naiman, Mrs.
Leona Kalous, Mrs. Ann Kreit
in Mrs. Dorothy DeLembo in
štir. sinove, Edwarda, Marti-
na, Alberta in George, sestro
Mrs. Mary Zaletel in brata
Franka, v Madisonu, Ohio pa
brata Josepha in deset vnukov;
soproga Mary je umrla leta
1947. Pogreb se bo vršil v so-
boto zjutraj iz pogrebne za-
voda August F. Svetek, 478 E.
152nd St., in v družinsko grob-
nico na Calvary pokopališče.

Terezija Šubič

V Presto, Pa., je umrla Te-
rezija Šubič, doma od Sv. Du-
ha pri Krškem. Tukaj zapuša
žalujejočega soproga, doma iz
Škofje Loke, na domu zapuša
tri hčere in sina, en sin je pa-
del v zadnji vojni, v Cleve-
landu nečaka Josepha Šribar,
1031 E. 71 St., v Willowick
pa nečakinjo Mary Šubič. Po-
greb bo v soboto v cerkev sv.
Barbare v Bridgeville, Pa.

Izgredi v Južni Afriki; 18 oseb ubitih

Johannesburg, Južna Afri-
ka. — V mestu Alexandru so
bili veliki izgredi, v katerih
je bilo 18 domačinov ubitih, 24
pa ranjenih.

**Vremenski
prerok
pravi:**

Oblačno, še nadalje toplo, dan-
es popoldne lahni deževni prši.

Tri na dan

Nek policijski uradnik v
Washingtonu je ugotovil, da je
v vladni službi najmanj 4,000
perversnih oseb, od teh jih je
vsaj 300 v državnem oddelku.

Čudno, da predsednik Tru-
man še ni zavrnil, da je to samo
"blatenje" vladnih uslužbencev.
Pa se je že enkrat opekel s komu-
nistimi in se boji, da bi se spet,
kadar bo senatni odsek začel s
preiskavo.

Kar je čudno je to, da vse, kar
ni normalno ameriškega, sili v
vladno službo in je tam tudi
ročno vzeto na plačilno listo. Je
ročno čas, da začno v prestolnici
vihetiti meflo.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor) Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6.00, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

MAY 1950	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	

United States \$8.50 per year; \$5.00 for 6 months; \$3.00 for 3 months.
Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83

No. 88 Thurs., May 4, 1950

Boj komunizma proti Cerkvi

Boj sovjetskega totalitarskega komunizma proti raznim veroizpovedim in religijam, prihaja najbrž do svojega vrhunca, to zlasti v Vzhodni Evropi. Zadnja poročila naznanjajo o trpkih protinapadih težko preizkušenih protestantskih in katoliških duhovnikov v sovjetski zoni Nemčije. Konflikt v Poljski je sicer še zmeden, toda toliko je gotovo, da je položaj kritičen. Aktivnosti češke in madžarske vlade napram duhovščini pa so zadnje dni napolnile cele strani časopisja.

Ta borba med Vzhodom in Zapadom spravlja na površje nekatere najtehtnejše spiritualne ali duhovne probleme zgodovine. Usodna napaka zapadnih držav bi bila, misliti o pritisku in ekspanziji sovjetskega komunizma samo v smislu ozemelj, držav, političnih sil, vojaških ogroževanj, vohunstva in propagande. Mi smo sedaj sredi borbe, ki je prav tako fundamentalna, kakor je bila borba krščanstva proti poganskemu svetu. Komunizem se, kakor fašizem, vsiljuje kakor nekako nadomestilo religije. V akademskih krogih se čuje često govorjenje, s katerim se skuša v tehničnem ali mehaničnem smislu prisposodljati razširjanje komunizma z razširjanjem krščanstva v prvih stoletjih po Kristusu. To je nesmisel! Če bi bil komunizem res gibanje za razširjanje bratstva in bratovske ljubezni, miru in poštene razdelitve zemeljskih blagov, bi, prvič ne prišel v konflikt z religioznimi doktrinami, in, drugič, potem bi ne bil ruski totalitarski komunizem.

Izziv, ki je pred nami, je dvojen. Je doktrinaren, ker je marksističen komunizem brezbožen in materialističen, in je političen po delovanju svojega totalitarskega sistema, ki ne trpi poleg sebe nobene sile, ki je ne kontrolira država. Po svoji doktrinarni strani je komunizem prav toliko proti protestantstvu, judovstvu in mohamedanstvu kakor je proti katoličanstvu. Komunizem je sovražnik vseh verstev in vseh cerkva, ker si hoče popolnoma podvreči in zaslužiti telo in dušo človeka, da ne bo priznaval razen komunizma nobenega drugega boga!

O jugoslovanski vojski

V vojski se še vedno vrši čiščenje oficirskega kadra od Kominformistov. Dobiti kakšnega oficirja, je težko. Če je pristaš Tita, potem ima toliko dobrin in materialnih ugodnosti, posebno v mestih, kjer lahko razkošno živi, da mu bodočnost še na misel ne pride in je tako sfanatiziran, da je v stanju zapreti vsakega, ki bi govoril proti ali dvomil o nepremagljivosti jugoslovanske Titove armade. Če je pristaš Kominforma, pa istotako sovraži vsakega, kdor ni somišljenik Rusije in samo dela na tem, da se vrže Tita in, da bo potem dobil večji položaj v vojski komunistov pod komando Sovjetske zveze.

V vojski je odpravljeno vse, kar diši po Rusih in so predavanja samo o Titu in osvobodilni borbi. Politične ure so večinoma v propagandi ljubezni do Titove armade in CK KPJ. Od tovarištva je ostalo samo še ime tovariš (tov. poručnik, tov. kapetan itd.), disciplina in sekiranje je pa še hušje kot kdajkoli poprej. Gostije, zabave, banketi po raznih domovih n. pr. dom Armije, dom Narodne Milice, dom UDB-e, padajo zelo v oči ljudem. Tam ne manjka nič, tam se lumpa in pije, zabava "na mrtvo."

Na univerzi je obvezen pouk predvojaške vzgoje. Morajo posecati pouk obvezno vsi moški in ženski študentje. Predavanja so vsako soboto dopoldne in takrat ne sme biti drugih predavanj. Vrstijo se predavanja po strokah in kaj slušatelji študirajo. Najvažnejša je tankovska stroka in aviacija, za tem pa artilerija. Kdor nima izpita iz predvojaške vzgoje, ne more polagati tudi drugih izpitov.

Mornarica je bolj administrativna, ker ni brodov. Oficirji večinoma delajo po pisarnah in komandah na suhem in najmanj 70% jih je po lastnih izjavah takih, ki še niso poveljevali na morju niti enkrat, razen vaj na malih bojnih čolnih. Je nekaj mornariških majorjev in kapetanov, ki so rekli, da v vsej svoji službi v mornarici še niso bili na bojni ladji po osvoboditvi. Bojne ladje so majhne edinice iz bivše nemške in italijanske mornarice. To so male torpedovke, oborožene s po dva do tri malimi brzostrelnimi topovi, kalibra 46 — 36 mm, montirani na skupni vrteči se lafeti, kot nekakšne strojnice za protiletalsko zaščito. Posadka šteje 20 — 30 moških za oficirji vred. Večjih ladij sploh ni. Ladje niso v celoti iz kovine, ampak predelane ribiške ladje, ki jih je okupator opremil za vojno na Jadranskem morju in so jih naši zajeli. Po klasifikaciji bi prišle nekako v vrsto med bojnim čolnom in torpedovko najmanjše vrste. So pa vse zelo široke in trebušaste. Tudi sama obala ni mnogo branjena, ker ni težkega topništva v zadostnem številu. Oficirji, ki so glede na moč efektne sile mornarice zelo skeptični, sami pravijo, da je "za sada naša morska sila jednaka nuli, ako bi došlo do napadaja."

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Prek po Trebeši

(Konec)

Prek po Trebeši od bistričke šole pa do velke ceste je trebejški hoditi pol vure. Do prve velke kvake prideš v desetih minutah in je pot ne zavsema vednaka. Od kvake do velke ceste pa kak čez bi žnjoro potegno. Od šole do kvake je Trebeš na obe strani dničasti in skoro močvaren. Na levo roko je že skoro berek in kakšne leto celo vodne kokoške gnezdi med šarom. Do kvake i ešče malo dele je na oba kraja čistina i zlehka vidiš na levo na Srednjo Bistrico, na pravo pa Orlovšček Juloj i Grede, prek Gred pa Lendavske Gorice. Takši svet je ne za njive. Seno s toga dela Trebeša so kobile ne štela jesti. Junci od Julca pozimi kak pa tudi trebejški seno pojejo, v jesen so jih pa na Trebeš na pašo pošiljali. Od kvake malo dele je na levo roko bilo nekaj jošovja, na pravo pa vse do velke ceste pašnik zvun edne eli dve njive. Navadno je bila na tej njivi kukarica pa deteljica. To si vsaki leko misli, ka je bio to paradizum za divje zavce pa tudi za fazane i jerebi. Kre poti je tu nekaj jegnjev. Na prvem je že od nek d raiče gnezdo. Tisti dve njivi ista bili zarendani od nekšega čerenšovčara, liki te srake so bile prepričane, ka je čerenšovčar kukarico tam za nje posado. Dokeč sta stariva na sprotoletje samo gnezdo popravljal i dokeč je samica kak kvočka na belicaj sedela, tak dugo si bole neredkoma vido kak se je sraka hujkala od jegnjev na jošje p nazaj, liki da so ednok mlade zletele in ešče bole, kda je kukarica začnola žutiti, te je bilo telšega regetanja od ranoga zajtra pa do kesnoga odvečarka! Ne jimbilo prav, če je kakša vran otked priletela pa si na kukarišče sela eli če so tam jerebi dol sele eli če se je kakši zaver motao med detelcov pa kukariščom. Vsa ta divjad je dobro znala, ka je ta njiva na gosposkom i ka nikš bistrčki i žižkoki jager ne sme tu strelati Tisto leto, kda je proso bilo na ednoj toj njivi, te je bilo vrabečega naroda na tom kraj i na jezere. Dr. Valenta sam ne nikdar srečao, čeravno zdaj znam, ka je on hodo tudi po toj trebejški poti. Eli je hodo bole zaran kak jaz eli pa kesnej. Če on ešče kaj drugoga zna povedati od Trebeša, naj se oglasi!

CLEVELAND

Trebejški krstike do obslužvali pri Joe Graji. Dobili so opet dečka, tretjega. Čestitamo i želemo zdravje sini i maveri! Betežen je bio Mr. John Hodnik, ka so zvali doktora na dom. Tak čujemo, ka je opet zdrav i vodi naprej svojo kompanijo.

CHICAGO

V Čikagi smo tihi postali. Ne ka ne bi imeli kaj pisati, liki nema što. Betežnikov smo več imeli. Zvekšega so vsi ozdravili. Ivan Tornar so imeli pljučnico. Hvala Bogi, so se je srečno rešili. Izda so betežni Anton Vučko (Gonza) pa Mrs. Ana Skender (Hren) in Mrs. Ethel Krumpach, štera se nahaja v bolnici. Naraščaj. Pri družini Mr. i Mrs. John Hanc r. s odobili dečka. Prle so imeli že dekličko. S tem sta postala Mr. i

Mrs. J. Hanc že trtjokrat dedek i mamica i ravno tak Mr. i Mrs. Kustec. Materno dekličko ime je bilo Elizabeta Kustec — Pri Mr. i Mrs. Mike Kolanko so dobili dekličko. Mr. i Mrs. Steve Kolanko sta tak zdaj trinajstokrat dedek i mamica.

Gostovanje je bilo v soboto 29. aprila. Ženo se je August Traibar i Midred Starosta. Na mnoga srečna leta!

Novi naseljenec je prišao k Hozjanovim, to je Maks Zernec. Pozdravljeni!

Društvo St. Ane ima letos romanje v Lemont k Mariji Pomagaj na aninsko nedeljo 30. junija.

Dvojna družinska slavnost. Na cvetno soboto je slovesno prestopo v katoliško cerkev Mrs. Magdice Žizek (1818 N. Larrabee) Mr. E. Dalton, mož od Maddičine hčere, Mariče. Zadnjo nedeljo v aprilu je pa Mr. Dalton s svojoj ljubkov hčerko pristepo k prvimi sv. obhajili. Ob prestopi Mr. Daltona v katoliško cerkev jemi je njegova mati pisala, naj bo dober katoličan i naj hodi v cerkev ne samo ob nedelaj nego tudi delavne dni. K slovesnom obedi pri Žižkovij na den toga izrednoga prvoga obhajila sta oba Žižkoviva dečka — Steve i Rudi — pripelala prvokrat svoje zaročenke. Mr. Daltoni, celoj njegovej i Žižkovoj familiji najlepše čestitamo. Naj nad vsemi počiva obilna boži blagoslov.

STARI KRAJ

Življenje v Turnišči je tak kak sešerom po toj neveljnjoj komunističnoj Jugoslaviji. Lačni pa skoro nagi hodimo okoli. Edna hiža bi mogla dati v 4 mesecaj 800 litrov mleka. Krave so bile breje te pa to ne bilo mogoče. Nato so jim vzeli ves zabeo, ka nima jo s kem zabeliti. Določili so jim tudi, ka morajo dati štiri debele svinje i to po 140 kg žmetne. Kmet da obzno vino na državo po 8 eli 10 dinarov liter, če pa ideš v oštarijo, to pa košta 120 dinarov liter. Glavni vodje komunistični v Turnišči so eti: Vidov Bakkan, Rušič Jožef mlajši, Tivadar Štefan, Čičkov Naci, Filovsk Tivadar, Mulič Ludvik. To so prvi komunisti v Turnišči. Vse se tak zgodi, kak tej določijo — m štota košta do 3000 narov. Punčoli do 4.000. — Takše je komunistično gospodarstvo pri nas.

Vabilo na "card party" št. 15 SZZ

Cleveland (Newburgh), O. — Na seji februarja meseca je bilo sklenjeno, da priredimo "card party" in sicer v sredo 10. maja po majniški pobožnosti. Ta naša zabava bo v cerkveni dvorani. Obenem je bilo na isti seji tudi sklenjeno, da vsaka članica kupi eno vstopnico. Saj to menda vsaka dobro ve, da brez denarja ne moremo kriti raznih društvenih stroškov. Zato nikar ne iščite izgovorov glede tega. Dolžnost vsake članice je, da kupi vstopnico kot je bilo sklenjeno. Imele bomo lepa darila ali nagrade, tako da bo šla vsaka zadovoljna domov. Jerca Česek in Frances Sraj bosta pa skrbeli, da ne bo kofetka in krofov zmanjkalo.

V nedeljo 30. aprila sta John i Alojzija Zupančič z Union Ave. praznovala 40 letnico zakonskega življenja. Za to priliko so se bili zbrali so-

rodniki in prijatelji na njiju domu, da dostojno proslavijo to pomembno obletnico in da jima želijo v sreči in zadovoljnosti dočakati tudi zlati jubilej.

Alojzija Zupančič je tudi članica naše podružnice in vse naše članice jima želijo dočakati še mnovo obletnic. Bog Vaju živi!

Prav vljudno vabimo članice, vse naše prijateljice in znanke, da posetite v sredo 10. maja naš "card party," ki bo, kakor prej omenjeno po pobožnosti v cerkveni dvorani sv. Lovrenca.

Vabi odbor.

Važnejši zgodovinski dnevi v maju

1. maja 1851 se je rodil v Šabcu v Srbiji znani srbski pisatelj Laza Lazarevič.

2. maja 1335 je postala Koroska habsburški fevd, Kranjska pa istočasno njihova last.

3. maja 1881 je umrl pisatelj Josip Jurčič.

12. maja 1872 se je rodil v Biserjanih pri Sv. Juriju ob Ščavnici na Štajerskem dr. Anton Korošec, voditelj slov. naroda.

16. maja 1876 se je rodil na Vrhniku pri Ljubljani največji slov. pisatelj Ivan Cankar.

17. maja 1869 je bil slovenski tabor v Vižmarjih pri Ljubljani.

18. maja 1711 se je rodil v Dubrovniku v Dalmaciji znani hrvatski filozof, matematik in prirodoslovec Josip Bošković.

18. maja 1917 je nastopil v Rusciji znan revolucionar Kerenški.

19. maja 1869 se je rodil v Kamniku pesnik Anton Medved.

20. maja 1734 je bil krščen na Breznici na Gorenjskem slovenski čebelar in slikar Anton Janša.

20. maja 1851 je umrl v Zagrebu pesnik Ilir Stanko Vraz.

23. maja 1937 je umrl v Ljubljani književnik, znanstvenik in kritik dr. Ivan Prijatelj.

26. maja 1899 je umrl v Ljubljani pesnik Dragotin Kette.

27. maja 1926 je umrl v Tomaju na Krasu pesnik Srečko Kosovel.

29. maja 1830 se je rodil v Mengšu pri Kamniku pisatelj Janez Trdnina.

30. maja 1814 so sklenili zavetniki s Francijo prvi pariški mir; Napoleon je odšel na otok Elbo.

30. maja 1917 je bila na Dunaju izročena majska deklaracija.

Nalivno pero

Dandanes ima že tako rekoč vsak človek nalivno pero, malokomu pa je znano kdo ga je iznašel. Bil je to preprost kapucinski brat Kandid. Živel je v Južni Franciji v samostanu La Roche (Laroš) na Savojskem. Hodil je okoli nabirat milodare za samostan. Nosil je s seboj stekleničko črnila in pero, da si je lahko po potrebi kaj zapisal o prejemkih in izdatkih. To stekleničko je nosil v notranjem žepu svoje kapucinske halje, katere po samostanskem pravilu tudi ponoči ni odložil. Ko je nekdo prenočeval pri nekem župniku, je pozabil črnilo odložiti. Ponoči se mu je steklenica odmaknila in počrnila njegovo haljo in posteljo. To mu je bilo zelo neprijetno pa je začel misliti, kaj bi bilo storiti. Doma v samostanu je vzel cevko iz medi (rumene kovine), jo na koncu zožil, vtaknil pero in stisnil, tako da je moglo črnilo le pomalem sletiti na pero. Na drugem koncu cevi je napravil plutov zamašek, ki ga je žičen kotanjec (spirala) dvigal in spuščal. Tako je brat Kandid iznašel to moderno napravo. Dobil je tudi patent, pa se mu je čez leto dni odpovedal na korist širše javnosti.

Nesreče na ameriških farmah zahtevajo okrog 19.000 človeških žrtev vsako leto.

Kulturna kronika

Koncert cerkveno - liturgične glasbe v St. Paulu, Minnesota.

Ni toliko moj namen podati strokovno oceno cerkveno-glasbene prireditve, kakor slovenski janosti in Ameriki in drugod prikazati delo moža naše krvi, ki zasluži priznanje.

Te dni sem namreč poslušal (13. aprila) v popolnoma zasedeni dvorani avditorija v St. Paulu koncert povsem izrednega značaja in vsebine: "Program of Sacred Music", ki ga je izvajala The Saint Paul Catholic Society. Na sporedu so bile letos skladbe velikonočne vsebine; prireditve je bila posvečena jubileju tukajšnjega nadškofa J. G. Murray-a in deloma proslavi svetega leta. Zato se je spored začel z Ecce Sacerdos magnus.

V prvem delu smo slišali gregorijanski koral (v glavnem Proprium Vel. nedelje) v jako sijajni izvedbi, da se mi je po dolgih letih spet zdelo, kot da slišim petje belih menihov v samostanski cerkvi oo. Cistercijanov v Stični na Dolenjskem, kjer so očetje svoje dni peli vsak dan svoj brevir mojstrsko. Danes ga pač ne pojo več. Ko človek posluša tako izvajanje koral, šele čuti, kako neskončno slabo se na splošno pojo ti najpristnejši cerkveni spevi. Zato je za koralno petje vernikom dolgočasno in še posebej zaradi dinamično enoličnega spremljanja, ki je vrh tega še zelo pomanjkljivo, popolnoma nezanimivo. Treba bi bilo slišati petje in spremljanje na tem koncertu!

Drugi del je vseboval večglasno (polifonsko) cerkveno glasbo iz dobe slavnih klasikov Palestrina in Nizozemcev. Škoda, da ni bilo na sporedu tudi našega rojaka Jakoba Gallusa-Petelina. Vzrok je v tem, da niso imeli njegovih skladb za velikonočno dobo. V tretjem delu je zbor podal sodobno cerkveno glasbo velikonočne dobe, vendar ne v prvi vrsti najmodnejše smeri, ki se spet približuje na moderno občuteni osnovi stari klasični polifoniji. Handlov Alleluia iz oratorija Messiah bi se bil bolj podal na začetek tega dela kot prehodna točka programa. Koncert je zaključil mogočni sprev "Te Deum" (Ad. Rihovsky).

Celotni spored je odpel zbor "The Saint Paul Catholic Choral Society" pod vodstvom Rev. Fr. Missia vseskozi odlično. Bil je tudi v polifoniji — kljub pričemu številu moških glasov — uravnotežen in je donel ubrano in polno. Posebno lep je bil alt, sopran je gibčen in tudi v visokih legah ne kričel, tenor je lepo barvan in bas dokaj izdaten, čeprav bi bilo želeli v moških glasovih močnejše zasedbe.

Spored je s svojimi 70 pevci naštel tudi in zbor vodil Rev. Francis Missia, naš rojak iz zelenega Štajerja, nekak bivšega ljublj. škofa in kardinala Missia. Pevovodja vodi svoj zbor sigurno in izredno živahno ter dosega s svojim podajanjem resnične glasbene užitke, ki zadovoljijo tudi glasbeno fino čutečega poslušalca. Njegova nesporna zasluga je, da dovršeno kaže — tudi izven zidov semeniške kapele — lepote in vrednote liturgične cerkvene glasbe prebivalstvu St. Paula, ki sicer nima veliko prilike slišati kaj podobnega.

Na orglah je koralne speve in točke tretjega dela spremljal izvrstno Rev. Shuler, učenec Rev. Missia in njegov bodoči naslednik, ki je pokazal fin glasbeni čut za diskretno spremljanje petja. Za uvod je zaigral na orgle Duboisov preludij. Celotni koncert je uspel odlično. Pomen tovrstnega prizadevanja je podčrtal v svojem nagovoru tudi sam nadškof Excell. Murray. Slovenci smemo biti upravičeno ponosni, da je "naše gore list" v osebi Rev. Fr. Missia mojster, ki je pokazal ne le s tem koncertom, marveč tudi z zelo vidnimi sadovi svojega 40 letnega glasbenega dela v duhovskem semenišču v St. Paulu, kaj premore slovenska kri, kamor koli se je iz domovine razlila po širnem svetu.

Raduujemo se teh uspehov našega rojaka ter čestitamo njemu in nadškofiji, ki je z njim in drugimi našimi duhovniki že pred njim našla v sinovih našega malega naroda tako pomembne in zaslužne može.

Dr. Ludovik Puš.

življenja je sit

— To je grozno! Tu čitam, da se prenaša neka neozdravljiva bolezen po bacilih na bankovcih.

— Veš kaj, striček, jaz sem življenja že do grla sit. Daj mi največji bankovec, kar jih imaš.

Ameriška gospodinja je dobila novo kuharico. Prišla je zjutraj, tako ji je bilo naročeno, da skuha zajtrk za vso družino in takoj, ko pomije posodo po večerji, gre lahko domov. Tako se je vrstilo dan za dnem. To se pravi, nekaj časa je šlo v redu. Kmalu je pa začela nova kuharica prihajati na delo pozno. Včasih tako pozno, da je morala gospodinja vstati in sama skuhati zajtrk za družino.

Gospodinja to, seveda, ni bilo povšeč in je kuharici tudi povedala iz obličja v obličje. Kuharica je povedala, da se za živ krst ne more zjutraj dvigniti iz postelje, da bo pa poskušala na kak način to izboljšati in da bo gotovo prihajala redno na delo.

In je res — nekaj časa. Pa je spet zaležala. Gospodinja bi jo bila najraje poglala, pa je bila preveč uporabna drugače, zato si je mislila, da jo bo na kak način privedla do tega, da bo prišla zjutraj ob času na delo.

"Veste kaj, Micka," ji je rekla gospodinja neko jutro, ko je bila kuharica zopet precej pozna, "to je treba drugače urediti. Nisem vas najela za to, da bi morala jaz kuhati zajtrk. Dajmo, poskusimo tako, da vam bom vselej, kadar boste pozni, odrgala en dolar pri plači. To vas bo zjutraj gotovo dvignilo ob pravem času iz postelje, kaj ne?"

"Dobro!" je bila kuharica pri volji, "takist bo pa že šlo, takist, ni vranč, da ne bi šlo."

In res je šlo en teden. V nedeljo je šla pa Micka na ples in v ponedeljek je pa spet zaležala. Gospodinja je bila že gotova s zajtrkom, ko jo primahla Micka na delo. Še ni Micka odložila klobuka, ko začne gospodinja:

"Vidite koliko je že ura! Spet sem morala sama vstati in skuhati družini zajtrk. Kaj porečete k temu?"

"Kaj naj rečem drugega kot to: Kaj se pa ongovite zastran zajtrka da ste ga morali skuhati, kaj vam mar ne plačam za to. Saj Vam bom dala en dolar!"

"SLOVENIJA" IZHAJA
DVAKRAT NA MESEC
KOT PRILOGA
AMERIŠKE DOMOVINE

Številka 9

Leto 1950

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KATOLIŠKE SKUPNOSTI

DOPISI ZA
"SLOVENIJO"
NAJ SE POŠILJAJO
NA NASLOV:

Prof. Vinko Lipovec
447 East 156 St.
Cleveland 10, Ohio, USA.

Pet let

Pol desetletja je minilo, odkar so se odprla vrata nemških koncentracijskih taborišč, pol desetletja je minilo, odkar so komunistični ječarji zaprli vrata naše domovine in okovali naš narod v verige sužnosti.

Nam je uspelo, da smo ohranili osebno svobodo, pa smo izgubili domovino. Naš narod pa je ohranil domovino, toda ni dosegel svobode; fašističnega in nacističnega nasilnika je zamenjal rdeči tiran.

Na desetletje najboljših sinov našega naroda je dalo življenje v borbi za svobodo, njih kosti trohne raztresene pa naših gozdovih in kraških jamah, na Rabu, v Italiji in v Nemčiji.

Mar je bila njih žrtev brez haska, v resnici neplodna?

Ko se je začel v teh dneh leta 1941 slovenski narod organizirati za borbo proti nasilnikom, tujim in domačim, smo povdarjali: brez žrtev, brez požrtvovanja cilja ne bomo dosegli. In res, ni bilo omahovanja, odločno smo šli na delo. Hitro so se množile naše vrste in se skoraj razrastle v močno goščo. Slovenska legija je povezala v svojih vrstah cvet naših mož in fantov. Milan Finec, Hinko Gorečan, Tone Duhovnik in nešteto drugih, ki danes počivajo pod hladno rušo, so bili neprestano na nogah, na poti. Srečevali smo se. Bežen pogled, nekaj naglo izgovorjenih besedi, da res ne bi zapazilo sovražnikov okoli in že smo vedeli kaj in kako. Koliko truda, koliko naporov, pa ni bilo nobene nejevolje, nobenega godrnjanja. Uspehi so nas navdajali z veseljem, z upi.

Prišel je Turjak, prišle Grčarice... Rdeči "osvoboditelji" so zarezali globoko rano, koževski gozdovi in kraške jame so postali tihi zadnji dom neštetih borcev. Pogum mi upadel. S stisnjenimi zobmi in pestmi smo šli dalje. Vrzel se izpolnili novi borci. Rdeča "narodno osvobodilna vojska" je plahnela, nov up je napolnil slovenska srca, tudi nemškemu nasilju se je naglo bližal konec.

Nišla se je izgubljena duša, ki je razodela sovražnemu Nemcu naše načrte. V nekaj tednih so se napolnili zapori ljubljanskega Gestapa z voditelji in organizatorji Slovenske legije. Podobna usoda je zadela tudi Sokolsko in Narodno legijo.

"Zasliševanja", poleti vročina, pozimi mraz, tema se je pridružila še lakota, so mučila jetnike. Po dolgih mesecih tega trpljenja so morali ubogi jetniki na pot v Dachau, Mathausen, Buchenwald, Neugamme, kjer se je trpljenje spremenilo v počasno umiranje. 1. marca 1945 je zapustil Ljubljano zadnji transport. V tem času je bila usoda naše domovine že skoraj zapečaten. Zavezniki so nas v Jalti izročili rdečemu nasilju. Domovina se je še upirala, se obupno borila za svobodo, toda premoč je končno zmagala. V prvih dneh maja so se pomikali dolgi sprevedi proti mejam domovine. Ljubelj, Drava, Soča. Začela se je Golgota.

Mar so bile res vse žrtve zastoj? Nikakor! Če bomo le

mi živi polni požrtvovanja, pripravljeni na žrtve, ki so jih do prinesli vsi, ki danes uživajo pri Bogu plačilo.

Naj nam bosta Milan Finec in Hinko Gorečan svetel zgled. Bila sta med prvimi člani Slovenske legije, prestala strahotna mučenja v zaporih Gestapa v Ljubljani, preživela grozote Dachaua. Bila iz zvijačo odtrgana od prijateljev po osvoboditvi dachavskega taborišča, odpeljana s silo v domovino, obsojena od rdečih krvolokov na smrt oziroma na 20 let ječe, pa nista izgubila poguma. V mariborskih zaporih sta delovala med sojetniki dalje, jim dajala pogum in jih vspodbujala k vstrajanju v borbi za svobodo naroda, dokler jima niso krogle rdečih krvnikov pretrgale niti življenja.

Milan, Hinko in Vi vsi drugi, ki ste dali življenje za svobodo svojega naroda, Vaša telesa so mrtva, toda Vaš duh bo živel v nas in nam dajal novo ognja in požrtvovalnosti, dokler ne bo cilj naše borbe dosežen! Vaša žrtev ne sme in ne bo zastoj!

V.L.

Jugoslovanske železnice so v obupnem stanju. Dve tretjini okomotiv, ki jih je dobavila UNRRA, so potrebne popravila. Toda železniške delavnice na Jesenicah, v Mariboru in Nišu nimajo potrebnega materiala. Na progi Beograd - Niš obratujeta dnevno samo dva vlaka. Pred vojno jih je obratovalo 26.

KRIZA SOCIALIZMA

Ob priliki priprav za volitve je imel jugoslovanski komunistični ideolog Milovan Djilas pred beogradskimi visokošolci govor, v katerem je skušal svojim poslušalcem razložiti ideološke vzroke borbe med Kominformo in jugoslovanskim komunizmom. Z njegovega nana-

Ruski komunizem je postal po mnenju Djilasa nekaj petrefakt, okostenel sistem, ki ne pozna nujnega razvoja v smislu Marksovih in Leninovih načel. V USSR vlada "marksistično" obravnavanje vloge voditeljev, ki dobivajo čisto obliko vulgarnih zgodovinskih potvorb ter oboževanja osebnosti, podobno onemu v absolutističnih monarhijah. Razliko v plačah so tam večje, kot so v buržuani birokraciji in sicer gibljejo od 400 do 15.000 rubljev. Tudi v mednarodni politiki se sovjetski komunizem poslužuje popolnoma metod kapitalističnih držav: forsiranja veleruskega nacionalizma, politike razdeljevanja vplivnih področij s kapitalističnimi državami ob zavriganju pobude ljudskih množic.

Jedro med razlike obema komunističnima taboroma vidi Djilas v tem, da je v Sovjetski prišlo že kar do "ustvaritve privilegirane sloja birokracije, do spremembe države v nasilje in družbo. Takemu "gospodu birokracije" se je upri Titov koncept socialistične družbe, trdi Djilas.

Ni še prišel čas, da bi podrobno opisovali zgodovino druge svetovne vojne in komunistične revolucije v naši domovini. Domovina še ječi pod komunističnim jarmom. Še živi doma na tisoče ljudi, ki so vztrajno in krepko delali v protiokupacijskih in protikomunističnih organizacijah. Zaradi teh ljudi in še iz drugih razlogov moramo zaenkrat še molčati, čeprav bi marsikdaj radi glasno zakričali v svet in povedali vso resnico.

Ta — zaradi žalostnih razmer v domovini — vsiljeni nam molk so komunisti krepko izrabljali in ga še izrabljajo. Širili so in še širijo gorostasne laži o slovenskem ljudstvu in njegovih vodnikih, o slovenski duhovščini, o sodelovanju Slovencev z okupatorji, o grozljivostih slovenskih protiokupatorskih in protikomunističnih boricah itd. Organizirali so poplavo pisem, ki so bila polna laži in obrekovanj. Zlasti v Severno Ameriko je bilo poslanih mnogo takih pisem. Ni čudno, če se je marsikomu zamajala vera v dobro katoliško slovensko ljudstvo, v njegovo duhovščino, v njegove politične in kulturne vodnike. Mnogi so začeli verjeti, da slovensko ljudstvo s svojimi vodniki vred ob prihodu okupatorjev in tudi pozneje ni izpolnilo svoje narodne dolžnosti in da je zato bilo potrebno, da je vzela komunistična stranka s pomočjo revolverja vajeti v svoje roke, da je tako pripeljala našo domovino v sedanjo "svobodo."

Vendar že danes lahko ugotovimo — čeprav so nam usta še v marsičem zavezana, — da so Slovenci v usodnem zgo-

vo revolucionarji, revolucionarji "proti dogmatičnemu in statičnemu stanju" sovjetskega socializma. "Bistvo stvari je", nadaljuje Djilas, "v doslednem čuvanju ter razvijanju marksistične teorije in prakse, ne pa v mehaničnem obravnavanju centra in glavne sile po številu in materialni moči". Jugoslovanski socializem pa gre v nasprotju s kominformskim na pot "do vsestranskega sproščanja iniciativ ljudskih množic, z vedno širšim priteganjem množic k vodstvu države in uresničenju načel samouprave ljudstva."

Mislimo, da je tovariš Djilas v svojem govoru odlično karakteriziral kominformski komunizem, toda isto velja v polni meri tudi za Titovo vrsto komunizma! Socialistični sistem vodi nujno povsod do vsegačnega birokracije, ki je tisočkrat hujša, kot v kapitalističnih državah. Diktatura proletariata, svetovna komunizem nujno, tudi po besedah Djilasa zahteva oboževanje voditeljev, kar se je drastično pokazalo v Rusiji ob priliki pomenovanja Stalina sedemdesetletnice in kar se je jasno videlo tudi v oboževanju Tita v Jugoslaviji. Nikdar se ni toliko merilo osebnosti vršilo v taki meri v absolutističnih državah, kot se vrši v komunističnih.

Iz volilnih govorov Tita, Djilasa in Rankovca vedno znova odsva udrihanje po birokraciji. Za to pa niso bili merodajni le zunanji oziri na Sovjetijo, marveč v veliki meri tu-

Ali smo Slovenci izpolnili svojo dolžnost?

domovskem času prodirajočega fašizma, nacizma in komunizma storili v polni meri svojo dolžnost. Lahko rečemo, da ni bil o teh zgrešenih socialnih in političnih sistemih noben narod tako poučen, kot ravno slovenski narod. Zato je tudi slovenski narod takoj v začetku in ne šele po več letih, kot nekateri drugi veliki narodi, zavzel pravilno stališče do vseh okupatorjev na svoji zemlji. Naj omenim samo nekaj dejstev:

Škof dr. Gregorij Rožman je že takoj v začetku podal svojemu ljudstvu jasne smernice. Čeprav neprestano v smrtni nevarnosti, je neustrašeno učil in govoril — in to v času, ko je skoraj še ves svet molčal. Isto velja za slovensko duhovščino.

Tudi politični voditelji slovenskega ljudstva so storili v polni meri svojo dolžnost. To velja za tiste, ki so bivali izven domovine in za one, ki so ostali doma. Saj je cela vrsta življenjem zapečatila svoje delo. Slovenska ljudska stranka je že nekaj dni po zasedbi slovenske domovine po Italijanih in Nemcih na tajni seji svojega izvršnega odbora sklenila, da ne bo sodelovala z nobenim okupatorjem in se je tega sklepa dosledno držala do zadnjega dne. To stališče najmočnejše slovenske stranke je povzročilo, da so Italijani in potem še bolj Nemci divje zasledovali tiste vodilne osebnosti

iz tabora SLS, za katere so po svojih špijskih zvedeli, da vodijo slovenski narod v protiokupatorskem duhu. V ljubljanskih zaporih, v Gonarsu v Italiji, v Dachau, v Mathausenu in drugod, so bili zaprti člani vodstva SLS. Tudi druge slovenske demokratične politične stranke so storile svojo dolžnost, niso sodelovale z okupatorji in so imele celo vrsto svojih vodilnih oseb v ječah in koncentracijskih taboriščih.

Trdijo, da je bilo v Sloveniji močno razvito strankarsko sovraštvo. Je nekaj resnice na tej trditvi. Vendar lahko rečemo, da je po padcu raznih diktatur v letu 1935, — ko se je dr. Korošec iz konfinacije na Hvaru vrnil v jugoslovansko vlado, — to strankarsko sovraštvo začelo ponehavati. Prenehali so napadi v časopisih in na shodi, začeli so se vedno pogostejši stiki med politiki raznih strank. Po okupaciji naše domovine po Italijanih in Nemcih, pa so slovenske demokratične stranke takoj stopile skupaj, osnovalle skupne odbore: Narodni svet, Slovenska zaveza in pozneje Narodni odbor za Slovenijo. To sodelovanje je trajalo ves čas okupacije in traja še danes. O strankarskem sovraštvu v tistem smislu, kot je to bilo pred leti, ni nobenega sledu več.

Danes naj še posebej omenimo ustanovitve Slovenske legije kot dokaz, kako so storili

Slovenci svojo dolžnost. Dne 29. aprila 1941, torej nekaj tednov po zasedbi slovenskega ozemlja po Italijanih in Nemcih in ko komunistične Osvobodilne fronte še nikjer ni bilo, se je v Ljubljani v prostori Delavske zbornice, vršil ustanovni sestanek Slovenske legije. Udeležili so se ga zastopniki raznih katoliških mladinskih, strokovnih, političnih in drugih organizacij. Že na tem prvem sestanku je bilo sklenjeno, da "verujemo v zopetno vstajenje svoje domovine in da se bomo za doseglo zopetne osvoboditve borili z vsemi svojimi silami proti vsakemu okupatorju." To se je tudi resnično zgodilo. Slovenska legija je postala najmočnejša slovenska ilegalna protiokupatorska organizacija, ki je združevala v svojih vrstah nad 10.000 slovenskih mož in fantov, izdajala je propagandni protiokupatorski material v ogromnih množinah, povsod je organizirala poslušanje londonskih in ameriških radijskih postaj in s tem budila in gojila v slovenskem narodu duh odpora proti tujcu, organizirala je za zapadne zaveznike informativno službo in jim pošiljala poročila o vojaškem delovanju Nemcev in Italijanov.

Ko se je po nemški napovedi vojne sovjetski Rusiji pojavil na slovenskih tleh še tretji in najhujši okupator — komunist

NAPAKE, KI MOREJO POSTATI USODNE

Časopisi ne skrivajo, da je mednarodni položaj silno resen. Sovjetski pritisk v Evropi je tako velik, da napoveduje ameriški visoki komisar v Nemčiji McCloy za letošnje spomlad dogojka, ki utegnejo povzročiti eksplozijo. Kljub temu ne more še nihče trditi, da Sovjeti neposredno ogrožajo Združene države. Vendar se nam zdi, da so Združene države edine, ki se z vso resnostjo zavezujejo trenutnega položaja. Iz bolniške postelje je republikanski senator Vandenberg dal iniciativo, da se postavijo ameriška zunanja politika zopet na bazo odločanja in od-

moramo le, kar je M. Djilas namerno zamolčal, da se nahaja v krizi tudi titovski, ne samo sovjetski komunizem. Vzrokov krize pa mi ne iščemo tam, kjer jih išče Djilas, to je v napačnem izvajanju Marksovih in Leninovih teorij, temveč v sistemu samem. Komunistični sistem nasprotuje človeški naravi samj in zato ne more in ne bo mogel nikdar in nikjer stalno zadovoljiti človeške družbe in postati njena splošna lastnina. Ker se jemlje dovolj v poštev lastnosti človeške narave, ker zanika osnovne človeške pravice, se mora držati le s silo, diktatura "proletarijata" je obsežna torej že v sistemu samem.

venska legija sprejela na svoja ramena tudi ta boj in ga vodila brez vsake tuje pomoči.

Delovanje Slovenske legije je bilo široko in tako vsestransko, da lahko že samo ob njem trdimo, da je slovenski narod v težkih letih 1941 - 1945 v polni meri izvršil svojo dolžnost. Slovenska legija je v tem delu za svojo domovino izgubila nad tri četrtine svojega članstva, ki počiva danes v slovenskih gozdovih in prepadih, pobito od komunistične drhali ali pa spi na tujih tleh, pomrlo od lakote in bolezni v nacističnih in fašističnih ječah. — Padla je več kot polovica članov vodstva Slovenske legije, padli so skoraj vsi okrožni poveljniki in velika večina častnikov.

Nekaj ljudi se je seveda tudi našlo, ki v usodnih trenutkih niso ničesar storili, ki so se skrili ali pa, ki so hoteli teške čase izrabiti za svoje dobičkarne ali pa oblastilne namene. Posebno ti zadnji so napravili ogromno škodo. Dostikrat bi se dogodki drugače razvijali, ako ne bi nekateri delovali proti interesom skupnosti. Hvala Bogu, da teh ni bilo veliko.

Ako danes — mirno in trezno presoja o vedenje in delovanje slovenskega ljudstva v letih 1941 - 1945 — potem smo lahko ponosni na svoj narod. Niso se zastoj trudili in nas vzgajali Slomšek, Missia, Mahnič, Krek, Jeglič, Korošec in drugi slovenski vodniki. V najtežjih časih, kar jih pomni slovenska zgodovina, smo ostali zvesti svojim narodnim izročilom in svojemu katoliškemu in krščanskemu nazoru o življenju.

R. S.

govornosti obeh stranki: demokratske, ki je na vladi in republikanske, ki je z opozicije. Ta politika se je obnesla med zadnjo vojno. Tudi v takem napetem položaju, kot ga imamo danes, morejo imeti zunanje politične odločitve vlade večjo veljavo, če nosijo soglasje opozicije in s tem voljo vsega naroda. Takoj je imenoval predsednik Truman nekdanjega newjorskega senatorja in prvaka republikanske stranke Johna Fosterja Dulleva za stalnega svetovnega zunanje ministra Achesona in republikanec Cooperja, ki naj spremeni Achesona na konferenco v London. Tako sta pokazali obe ameriški stranki, čeprav sta v notranji politiki v zadnjem času sprti, kot se nista bili nikoli, da se zavedata odgovornosti, ki jo skupno nosita, odgovornosti za blagor naroda in države, ki ju vodita.

In Evropa? Trije možje so, katerih glasu pa skoraj nihče ne posluša! Stari Churchill roti v parlamentu Bevinu v govoru, ki ga smatrajo za največjega, kar jih je imel po vojni, naj pripelje v zapadno — evropsko zvezo in v okrilje atlantskega pakta Nemčijo, brez katere je nemogoča ujedinitvena in svobodna Evropa. "Francija in Anglija imata danes moč, da Nemčijo dvigneta in jo postavita v isto vrsto in

(Dalje na 4. strani)

TRST V SREDIŠČU ZANIMANJA

Govor italijanskega zunanjega ministra Karla Sforza v Milanu je zopet enkrat — najbrž zopet samo za kratek čas — pomaknil tržaško vprašanje na dnevni red.

Sforza smatra, da je mogoča rešitev tržaškega vprašanja samo na podlagi dogovora med Jugoslavijo in Italijo. Ponudil je Jugoslaviji prijateljstvo ter izjavil, da je Italija pripravljena sporazumeti se z Jugoslavijo v vprašanju Trsta na osnovi deklaracije Zapadnih sil, z dne 20. marca 1948, s katero so se izrekle za vrnitev Trsta Italiji. Rekel je dalje, da bi pristala Italija tudi na popravno mejo ter na svobodno jugoslovansko cono v tržaškem pristanišču, smatra pa cono B za sestavni del Trsta.

Jugoslovanski tisk je s srdljostjo, ki v diplomatskem svetu ni običajna, zavrnil predlog ministra Sforza. Sforzo obtožuje "hypokrizij" in zahrbtnosti, češ da hoče Italija izrabiti težko zunanje-politično situacijo, v kateri se nahaja Jugosla-

NAPAKE, KI MOREJO POSTATI USODNE

(Nadaljevanje s 3. strani)
v trajno zvezo z njima! Ne vidim razloga, zakaj ne bi mogli stati enkrat francoski, angleški, ameriški in nemški vojniki rameno ob rameno kot soborci za istimi ideali.

Nemški kancler Dr. Adenauer je že nekajkrat ponudil Franciji, kljub opoziciji socialno-demokratske stranke roko v spravo in zvezo. Se vselej je bila s temi ali onimi izgovori odbita. Francoski general Billotte je podal ostavko na svoj položaj ter napisal v časopisu "Revue de Paris" članek, da bi predrnil Zpad in prvi vrsti francoske politike. "Noben zgodovinar ne bo mogel nikoli upravičiti, zakaj se je pustilo 275 milijonov ljudi Zpadne Evrope, ki imajo za zaveznike še 160 milijonov Amerikancev in Kanadcev, z vsem svojim industrijskim in poljedelskim potencialom, razbiti, uničiti in obvladati od Sovjetov, katerih industrija je še le v "povojih."

Trije pogoji morajo biti izpolnjeni, da bo obramba Zpadne Evrope možna: 1.) Nemčija, ki se lahko sama brani, 2.) Francija, ki se hoče braniti in 3.) Združene države, ki so pripravljene hitro in učinkovito pomagati.

Trenutno ni noben od teh pogojev izpolnjen.

Prvega ovirata Francija in Anglija, drugega Francija. Pravijo, da so vsega krivi francoski politiki, ki si ne upajo narodu povedati resnice. Igrali bi se vedno radi vodilno vlogo v Evropi. Toda za to jim manjka poštrevnost in treznega presojanja položaja ter dobro izvešane in moralno trdne številne vojske. Na evropskem prostoru imajo samo tri borbene divizije. Oficirski stan je nezanesljiv, ker se peča več s politiko, kot pa z vojsko.

Kljub temu, da je v zadnji vojni podlegla, je Nemčija danes poleg Rusije edina evropska država, ki ima možnost postati resen vojaški faktor v Evropi. To pa ne more, ker ji tega iz ljubeznivosti in bojazni ter iz strahu, da izgubita vodstvo, ne pusti Francija in Anglija. Kot, da bi šlo danes za to, kdo bo imel v Evropi glavno besedo! Danes gre za vse, gre za svobodo vse Evrope in z njo za svobodo cellega sveta! Dokler vropski politiki tega ne bodo spoznali in po tem spoznanju tudi delali, tudi Amerikanci nimajo volje, da izpolnijo tretji pogoj. Čas pa usodno zori!

Dr. Z.K.

vija, odkar je v sporu z Moskvjo, ki je edina podpirala v tržaškem vprašanju jugoslovanske stališče. Jugoslovanski komunisti se zavedajo, da jih bo tudi v tržaškem vprašanju Moskva pustila na cedilu, kot jih je že v primeru Koroške.

Med tem so okupacijske sile v Trstu ustvarile dejanski stan, ki nasprotuje določbam mirovne pogodbe z Italijo. Po teh določbah so mamreč prepovedani vsi oni ukrepi, ki bi tržaški teritorij kakor koli delili. Zavezniška vojaška uprava v Trstu pa je s tremi dogovori marca meseca dala Italiji carine, denar in poštni promet. Kot odgovor na ta korak je Jugoslavija s cono B sklenila carinsko unijo. Tako je dejansko cona A Trsta pripojena Italiji, cona B pa Jugoslaviji.

Dne 16. aprila so se vršile v pasu B volitve. Jugoslavlani so očitno smatrali, da je hotel Sforza s svojim govorom uplavit na volice, da bi ne glasovali za kandidate Osvobodilne fronte, da je bila torej njegova ponudba čisto navaden volilni manevar. Mogoče je v tem nekaj resnice. Saj danes zapadni tisk odprto prizna, da je tudi deklaracija Zapadnih sil od 20.3. 1948 imela v glavnem za cilj, da vpliva na italijanske parlamentarne volitve in da je bila objavljena, ko še ni obstojal spor med Moskvjo in Belgradom. Po vsem tem izgleda, da bi Zpadne sile "rebus sic stantibus" tako deklaracije ne objavile.

V.L.

Vesti iz domovine

Propadanje kmetijstva

V svojem govoru v Drvarju je Tito priznal, da je bilo lani 600.000 hektarjev zemlje manj obdelane kot leta 1939. Vzrok temu je, da manjka delovne sile na kmetih, ker je novi režim vse mlade ljudi potegnil v mesta, v vojsko ali v tovarne. — Drugi vzrok pa so vedno hujše dajatve, ki jih komunistični režim nalaga kmetom tako, da je izginila volja za delo, od katerega ni nobenega dobička. Tito je sam priznal, da so ponekod skupne komisije po trikrat pobirale od kmetov pridelke, da so dosegle vnaprej določene skupne številke. Tako pa ni kmetom za lastno preživljanje ničesar ostalo.

Volje za delo vedno manj

Po podatkih, ki jih je objavilo ministrstvo za delo, izostane od dela dnevno povprečno 10.000 delavcev. V tem številu niso vštetni oni, ki ostanejo doma radi bolezni.

Podatki o rojstvih

Po podatkih ministrstva za narodno zdravje pride v Sloveniji na 1000 smrtnih slučajev 1082 rojstev (1015 pred vojno). Umrljivost dojenčkov je sedaj 8%, pred vojno je bila 11%.

Kaj berejo v Ljubljani?

Delavska knjižnica je bila že pred vojno druga največja knjižnica v Ljubljani. "Ljudska pravica" od 5. aprila objavlja statistične podatke Delavske knjižnice za leto 1949 ter pravi, da so ti podatki dokaz, da posegajo ljudje predvsem po pisateljih, ki so že pred vojno dobili priznanje in zavzeli v domačem slovstvu pomembna mesta. Na prvem mestu je Jurčič, ki je bil sposoben 611 krat, na drugem mestu pa M. Kranjec, ki je bil izposojen 572 krat. "Tudi pregled lani izposojenih prevodov kaže odklon od novejših stvaritev in

Nepričakovano so se oglasili Sovjeti in zahtevali, da naj se izpolni določbe mirovne pogodbe z Italijo, ki se nanašajo na Trst. Tuje vojske naj zapuste Svobodno tržaško ozemlje, ki naj takoj dobi svojega guvernerja. Zpadnjaki niso dolgo oklevali, ampak so sovjetsko zahtevo odločno odklonili.

Valovi na Adriji se polagoma spet umirjajo. Splošen zunanje-politični položaj za končno reševanje tržaškega vprašanja ni ugoden ne za veselje, še najmanj pa za nas Slovence.

Borba za Trst se bo nadaljevala za kulisami, svetovna javnost bo obrnila svojo pozornost na druga za njo važnejša in bolj pereča vprašanja.

Mi Slovenci pa smo dolžni posvetiti temu vprašanju vso pozornost. Vedno znova moramo opozarjati svet in še prav posebej zahodne sile, da je pravilna rešitev tržaškega vprašanja odločilne važnosti za pomirjene tega dela Evrope, da je Trst usodno povezan s svojim slovenskim zaledjem, da je njegov gospodarski obstoj in napredek možen le v zvezi s Slovenijo, njegovim neposrednim zaledjem. Prav tako pa moremo vedno znova poudarjati tudi dejstvo, da je za Trst in za Slovenijo najnarevnejša pa tudi najboljša tak rešitev, ki bo ustvarila med obema trdno vez, iz obeh samo politično in gospodarsko enoto. Pri tem ne smemo pozabiti opozarjati vselej na to, da je taka rešitev tudi iz njihovega gledišča trajno najboljša.

V.L.

očividno poseganje po zapadnih pisateljih." Dickens je bil izposojen 437, Tolstoj 434, London 376 itd. Gorki pa 223. "Ljudska pravica" sicer trdi, da je poseganje po zapadnih pisateljih posledica informbirojevske gonje, ki je uničila "velik del simpatij" do vzhodnih držav. Nam se pa zdi, da bi bil rezultat verjetno isti, če bi Kominforma gnala svojo gonjo ali ne. Ljudje nočejo brati tega, kar morajo itak že dan za dnem proti svoji volji poslušati, namreč propagandne spise "o komunističnem rajju," ki ga nikjer ni.

Le čevlje sodi naj kopitar!

V Sloveniji je nastopila po vojni neka nova pesnica Ada Škerlova. Sedaj je izdala zbirko pesmi: "Senca v srcu." Lev Modic, po poklicu pravnik, sodi v "Novem svetu," da utegnejo biti pesni Ade Škerlove dekadentne. V "Ljudski pravici" jo zagovarja neki M.S., češ da vse njeno življenje in okolnosti, v katerih je preživela mlada leta, niso vplivale pozitivno na njeno umetniško rast, čeprav pravi, da je prekinila s preteklostjo in jo zavrgla "kot plesni kruh." Dekadenco vidi Kozak v pesmih šele takrat, kadar te ne kažejo vere v človeka. Zato še ni dekadence, če piše Škerlova "žalostne ljubezenske pesmi." Kritiki smatra, da bo treba problem "dekadence, tematike in sploh poezije diskutirati" v društvu književnikov.

Daj ciganu oblast!

Pojem korupcija, ki je bil v stari Jugoslaviji, večkrat upravičeno, velikokrat pa tudi neopravičeno na dnevnem redu, tudi v novi Jugoslaviji ni izginil. Nasprotno, korupcije je več, kot jo je bilo, zlasti v vrhovih. Toda o tem se ne piše, o tem se samo govori. Pa tudi govoriti o tem je nevarno. Kadar pa je korupcija le pre-

velika in se o njej le preveč govori, mora komunistična partija, čeprav nerada, poseči tudi med svoje člane. Razumljivo je, da gre v teh primerih samo za manj nevarne tve, za privesek, ki se je obesil na komunistično partijo iz koristljubja in ki ga ta prav lahko tudi žrtvuje, kadar je treba ljudstvu pokazati "objektivnost komunističnega gospodarstva opisuje "Ljudska pravica" od 6.4. V državi ekonomiji v Kočevju so imeli menzo, v kateri se je hranilo 12 ljudi. Na ukaz upravnika Pungerske so klali vse vprek ter jedli in pili, ne da bi se kdo zmenil za plačilo. Čeprav so imeli v ekonomiji 2 pisarniški moči, se ni videla v ekonomiji nikakr evidence. Vodili niso nobenih knjig. Delavci so prejemale nadure, čeprav niti rednih ur niso opravljali. Prašiče so delili med seboj brez tehtanja in brez plačila. Delovodkinja Debeljakova, pri kateri je bil Pungerske na hrani, je redila sama 2 prašiča. Pungerske ji je dal še enega. Uslužbenec so klali prašiče po mili volji ter si meso med seboj delili. Spomladi so posadili za 50.000 Din. drevese, po zimi so jim vsa drevesca uničili zajci, ker jih niso zavarovali. Predisponirali so 20.000 kg. krme na druge kraje, sedaj pa hodijo z vozovi po krmo za konje 40 km. daleč. Goveja živina pa je začela poginjati, kre so jo premalo hranili. Šele ta okolnost je ganila oblast, da so posegle med te tiče. Moralo je interverirati ministrstvo za lesno gospodarstvo, ker se nihče spodnjih ni upal nastopiti.

France iKdrič umrl
Dne 12. aprila je umrl v Ljubljani predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Dr. France Kidrič. Pokopal so ga na državne stroške. Kidrič se je rodil leta 1880 v Ratanski vasi pri Rogški Sladini. Študiral je na Dunaju slavistiko ter bil od leta 1919 do smrti profesor na ljubljanski univerzi. Predaval je slovensko in primerjalno književnost, zlasti se je pečal z raziskavanjem Prešerna in njegove dobe. Njegov sin Boris je minister zvezne vlade v Beogradu in dejanski gospodarski diktator komunistične Jugoslavije.

Že zopet preganjajo "špekulante"
Teh mora biti v Sloveniji strašno veliko, ker vsaj vsak teden enkrat časopisi objavijo, da so "ljudske oblasti" odkrile kake nove, zanimive primere. "Ljudska pravica" od 10. aprila objavlja zopet tri take primere. Posestnik Kopic Valentin iz Draguš KLO Dob bi moral lani oddati 2 prašiča. Oddal pa ni nobenega, ker je oba zaklal za domačo porabo, meso skril, zaseko pa dal za hrano "mačkam". Sušnik Jože iz Ratitovca KLO Česnjice bi moral oddati 600 litrov mleka. Oddal pa je 85 dkg kuhane masla. Komisija je zahtevala, da prinese namesto mleka 16 kg masti. Prinesel pa je 9.80 kg popolnoma pokvarjene, zelene zaseke, v kateri je bila primešana čebula, nastrgan krompir in prevelika količina soli. Rokavec Franc bi moral oddati mesto mleka še 200 kg žita. Pri pregledu je našla komisija 500 kg. krompirja, pokritega v listju in 450 kg. najlepšega žita.

Jugoslavija noče ruskih "specialistov"
V Jugoslaviji je še vedno kakih 11.000 ruskih "specialistov" to je onih Rusov, ki so prišli po prvi svetovni vojni v Jugoslavijo. 6000 jih je prošlo, da se vrnejo mazaj v Rusijo, 5000 pa jih hoče ostati

v Jugoslaviji. Toda jugoslovanske oblasti so jih obvestile, da morajo do 1. para t.l. Jugoslavijo zapustiti. Ker tega niso mogli storiti, se ne ve, kaj bo Jugoslavija z njimi naredila.

Nova podgana

Ker je osumljen, da je kominformec, je bil odstavljen jugoslovanski konzul v Milanu Stanič Aleksander. Na njegovo mesto je bil imenovan Branko Karadjole, Dalmatinec.

Pre nova beogradske vlade

Z ukazom prezidija Ljudske skupščine v Beogradu so bila ukinjena sledeča ministrstva: za kmetijstvo, gozdarstvo, trgovino in prekrbo, gradnje, promet in delo. Na mesto njih so bili imenovani sveti, ki jim predsedujejo ministri. Pri presnovi sta izpadla iz vlade Jakov Blažević in Josip Cazi,

Slike iz Titovine

Sam Tito priznava težavni gospodarski položaj v Jugoslaviji. V svojem volilnem govoru v Užicah je med drugim povedal sledeče zanimivosti: Pred vojno je imela Jugoslavija 15.700.000 prebivalcev, danes pa jih ima 16.200.000. Pred drugo svetovno vojno je bilo 880.000 manj prebivalcev v mestih kot sedaj. "To se pravi, da so komunisti prisilili iz dežele od kmetijstva okrog 900 tisoč ljudi v industrijske kraje." Dobesedno pa pravi Tito: "Do danes se ni na kmetih skoro nič izboljšal način proizvodnje, kajti nismo še dosegli, da bi naša industrija lahko dala našemu kmetijstvu potrebne stroje v tolikem obsegu, da bi prišlo do izraza v povečanju delavne storilnosti v kmetijstvu, v povečanju kmetijske proizvodnje. Sedaj nimamo možnosti, da bi v tujini kupili potrebne stroje za kmetijstvo, ker kupujemo stroje za našo težko industrijo. Danes živa obvezno prekrbo 5.400.000 državljanov, torej tretjino vsega prebivalstva. Za prehrano . . . teh . . . moramo . . . vzeti predmete kmetičnemu prebivalstvu. Ali ima kmetič pride-lovalec danes dovolj teh proizvodov? Za danes jih je še dovolj, čeprav je precej težko. Jutri, to je naslednja leta, pa jih ne bo dovolj!"

Povedati vam moram, da se je lani zgodilo n. pr. na Hrvaškem, da je ostalo okrog 140.000 in več hektarov zemlje neposejane, kajti kmetje niso hoteli zasejati. Ker nimamo dovolj zlata in dolarjev, moramo dati v tujino za tisto, kar kupujemo, naše blago, baker, svinec, koruzo; to so glavne stvari, ki jih dajemo."

Tito je v svojem govoru omenjal, da je morala Jugoslavija pretečeno leto uvažati iz inozemstva maščobe, dočim je bila pred drugo svetovno vojno ena prvih izvoznikov maščob v Evropi . . .

K Titovem govoru naj dodenemo še nekaj slik o "sijajnem" gospodarstvu v Jugoslaviji, povzetih iz komunističnega časopisja samega.

Ljubljanske:

Ljubljanski tramvaj in njegov promet je tako v slabem stanju, da je nevarnost, da sploh ne bo več vozil, kot poroča isti list.

Aljaževa ulica je "ulica teme in groze," zakaj edina svetilka v tej ulici že ne sveti več kot osem mesecev.

Iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah pišejo, da so bili tam nekoč lepi travniki, ki so daleč na okrog dehteli od čudovito lepe bele detelje . . . Sedaj pa pokriva na istem prostoru le močvirje rodovitno zemljo, ker v ljudski oblasti ni nikogar, ki bi skrbel, da bi

KOMUNISTIČNI ODPADNIKI

(Iz fr. časopisa "Le Monde")

33 let je minilo od oktobrske revolucije in 5 let že odkar so se na Elbi srečale ameriške in ruske predstraže in vendar je "sovjetski svet" ostalemu svetu še vedno velika uganka. Begunci bežijo v stotisočih iz "rdečega raja" in visoki komunistični oblastniki vse bolj pogosto zapuščajo rdeči evangelij; napišejo knjigo, jo prevedejo v vse evropske in ostale jezike z namenom, da odpro oči svobodnemu svetu; razkrinkavajo vse grozote komunizma, bičajo strahotne metode Sovjetije in ljudskih demokracij in vendar se nam zdi, da je svobodni

oba Hrvata, na novo pa je postal minister Rato Dugonjič, ki je bil do sedaj podpredsednik MLO v Beogradu.

se čistila Globovnica in odvaljni jarki . . . Te nadloge niso dali v plan, in tako so se krasni travniki spremenili v močvarno . . . Priča o sijajnem komunističnem gospodarstvu . . .

V istem listu od 13. februarja beremo v dopisu iz Kozmincev v Halozah sledečo ilustracijo komunističnega gospodarstva: "Naša kmetijska zadruga v Kozmincih dobi zelo redko kakšno tekstilno blago in še tedaj ga je hudo malo. Seveda je vsakokrat hud naval ljudstva in malo je srečnežev, ki dobe 1 m ali 2 m blaga, s katerim prav za prav ne vedo kaj početi. Kdor rabi kakšno reč zelo nujno, išče dalje. V zadnji Gruškovje, do katere imamo nekaj kilometrov, ne dobimo ničesar, ker so dajali tam le glavnike onim, ki so prinesli orehe. Ker tu nič ne dobiš, greš v okrajni magacin. Ista pesem. Do konca januarja še ni bilo niti moke, niti maščobe. Ljudje hodijo spraševati dan za dnem, poslovalci molči, ker ne ve, kdaj bo kaj. Ker tu nič ni, moramo hoditi 15 km daleč v Ptuj, mogoče ima pa vendar kdo srečo, da tam kaj dobi . . .

V Krškem je bila obvezna oddaja koruze, kakor poroča isti časopis. Kmetje so pripekljali svojo količino, kolikor jim je predpisala oblast, toda vsakemu so odrgali pri plačilu po več kilogramov. Ko so kmetje izpraševali zakaj to, se jim je odgovorilo, da se pri nakladanju raztrese precej koruze in za to jim morajo utrgati plačilo za nekaj kilogramov.

Takih in podobnih slučajev bi mogli še polno navesti iz komunističnega časopisja samega. Vse to slika naravnost obupno komunistično gospodarstvo in upravo v domovini.

"Enostransko obravnavanje nastanka, vzrokov in posledic komunistične revolucije v letih 1941-45." Smo "zagrešili" v svojih tozadevnih člankih. Morala! Danes še ni mogoče popolnoma objektivno zgodovinsko vsega popisati in pojasniti. To je delo bodočnosti. Zbrati in očistiti pa moramo vsaj material. So stvari, ki bi jih morala danes svet še ne razumel. Ko smo prišli l. 1945 v emigracijo, nas svet v marsičem ni razumel, danes pa že drugače sodi. Tudi na to moramo misliti! Ne prisvajamo si modrosti, da vse vemo. Mislimo pa, da ni danes nikogar, ki mogel trditi, da vse popolnoma objektivno presoja . . . Zanimalo pa bi nas, v čem smo izrekli nepravilno sodbo? Mi bi bili hvaležni, če bi nam kdo to povedal. Za svoje trditve pa imamo dokaze . . .

svet vsaj na eno oko še vedno slep.

V Londonu je izšla pred kratkim knjiga "The God That Failed" (Progladi Bog). V njej je v vsej nazornosti razgledana vsa lažnivost in krutost komunistične stvarnosti. Pisca sta Richard Crossmann in Arthur Koestler. Osebn izkušnje teh dveh "komunističnih odpadnikov" so prepričevalno podane. Arthur Koestler je postal komunist l. 1931. Leta 1932 je šel v Sovjetsko zvezo, kjer je užival vse privilegije komunističnega plemstva. Nato je bil poslan v Francijo in se je v l. 1936 boril v španski državljanski vojni na strani rdečih partizanov. Navdušenje ga je popustilo, ko so mu kmetijski oblastniki sodili in ubili brata-zdravnika in gorečega komunisto, pod lažno obtožbo, da je svojim pacientom ubrizgoval sifilis ne, da se je protirevolucionarno udeleževal. Končno streznenje pa je nastopilo šele v avgustu 1939, ko je bila Moskva ob priliki obiskar nazista Ribbentropa komunistu Stalinu v morju zastav nacističnega kljukastega kriza.

Zanimiv odpadnik od komunizma je Ignazio Silone, bivši voditelj italijanskih komunistov in bivši tovariš današnjega voditelja KP Italije Palmira Togliatti-ja. Silone je bil sin revnih kmečkih staršev. Izredno slabe materialne prilike italijanskih kmetov koncem 19. stoletja so bile povod, da se je oprijel lepo zvenečih komunističnih fraz. Strahotna komunistična praksa ga je odvrnila z zgrešene poti. Znan je njegove besede ob prelomu s komunizmom: Pokopal sem svoj izgubljeni mladost. V knjigi, nekaki svoji izpovedi — je poudaril, da so komunistični ideji najbolj nevarni ravno ekskomunisti, kajti samo ti temeljito vidijo vso zgrešenost idej, čijih misijonarji so nekoč bili.

Ameriški črnc Richard Wright se je oprijel komunizma v nadi, da bo ta ideja odpravila vse razlike in predsodke med črni in belimi. Ko se je pa vršil kongres komunističnih DELEGATOV v New Yorku je opazil, da so se komunistični revolucionarji sramovali prespati pri njem samozato, ker je bil črne rase. Ta življaj ga je streznil in danes je oster nasprotnik Marksovih idej.

Zgodba Andre Gide-a je poznana. Njegova knjiga "Povratak iz SSSR" je strahotna obsodba razmer v Sovjetiji. Zanimiva je sledeča njegova ugotovitev: "Ko sem bil v Sovjetski zvezi" so me skušali omamiti in pridobiti z vsemi mogočimi privilegiji in predpravicami, ki so se mi v starem sistemu, ki sem ga bil navajen, gabili.

Ameriški časnikar Louis Fischer se je spreobrnul, ko je na lastne oči videl volilno komedijo v Moskvi. Sam pravi, da v Moskvi ljudje ne volijo niti z krogičami, niti z volilnimi listki, temveč z revolverjem.

Slučaj Stephena Spenderja je tudi poučen. Spender je bil član angleške KP. Kot pesnik in umetnik se je kaj lahko silovito navdušil za komunistične besede. Ko se je pa seznanil s komunistično prakso, katere po njegovih besedah mrcvari in pljuje na pravico, lepoto in resnico, so se mu oči odprle. Napisal je ostro obsodbo komunizma. Njegova knjiga konča s sledečimi besedami:

Komunisti govorijo o svobodi, a ustvarijo sužnost; govorijo o zemeljskem rajju, a oropajo najširši ljudske množice kruha. Kjer vlada komunizem, ni svobode, tudi kruha primanjkuje.

Prevarani detektiv

(ROMAN)

"In pivo ste pustili same v krčmi?"

"Da, gospod sodnik."

"To dokazuje, da ste jim precej zaupali."

Toda vdova žalostno zmaje z glavo.

"Kdor nima nič," reče pohlevno, "se gotovo ne bo bal tatov."

"Kar nadaljujte!"

"Nu, v moji sobi sem morala biti kake pol ure, ko sem zaslišala nekoga spodaj kričati: 'Ej, starka!' Tekla sem navzdol, kjer sem opazila močnega, kosmatega moža, ki je pravkar prišel v pivnico. Zahteval je kozarec konjaka. Sedel je sam pri svoji mizi, kamor sem mu prinesla žganje."

"In potem ste odšli zopet navzgor?" vprašuje sodnik.

Ali je vdova razumela zakrito ironijo? Toda njena pamet ni segla toliko daleč, da bi o tem premišljevala.

"Gotovo, gospod sodnik," odgovori vdova Chupin. "Toda to pot sem komaj prišla šivanko v roke, ko sem zaslišala strašen šunder v pivnici. Hitele sem navzdol, da preprečim pretep — da, gorje! Oni trije, ki so prvi prišli v pivnico, so padli po moškem, ki je bil zadnji dospel, in udrihali so po njem, da sem mislila, da ga bodo ubili. Zakričala sem na vse grlo. V tistem trenutku je pa mož, ki je prišel zadnji v mojo krčmo, potegnil revolver iz žepa. Pomeril je in ustrelil in ubil enega napadalca, ki se je takoj zvrnil na tla. Bila sem tako prestrašena, da sem se zvrnila na stopnjice in si pokrila obraz s predpasnikom, da ne bi videla krvi. Trenutek pozneje je že prišel gospod Gevrol s svojimi ljudmi, ki so vdrli vrata in —"

Te zgubljene stare ženske, ki so kupčevale že z vsakovrstnimi zločini, ki so poskusile že vso sramoto sveta, dosežejo

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd.
IVanhoe 1-2237

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

VAS MUČI REVMAZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
slovenska lekarna
15702 Waterloo Rd.

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61st ST.
TEL. UTah 1 - 3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

Make This Your Buy Word For VITAMINS

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
(One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules are—

1. **POTENT**—each capsule contains the daily basic needs of the five vitamins whose requirements have been established as essential to human nutrition.

2. **CONVENIENT**—take just one capsule today and you can forget about vitamin supplements until tomorrow.

3. **ECONOMICAL**—a single capsule each day is all you take and all you pay for.

4. **GUARANTEE**—take one One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule each day for sixty days. Your money back if you are not satisfied.

MILES LABORATORIES, INC.
Elkhart, Indiana

dovanjem. Prepričana je bila, da ji sodnik neomejno zaupa.

Na obrazu sodnika Segmullerja nisi mogel dognati ene same izpremembe tekom dolgega pripovedovanja vdove Chupinove. Sodnik je mislil svoje.

Ko je starka nehala, skoro brez sape, je sodnik vstal in se približal svojem pisarju, da pogleda zapisnik, katerega je pisar Goguet urejeval, ko je vdova govorila.

In iz kota sobe, kjer se je nahajal Vermier je slednji prestopano in z največjim zanimanjem sledil vsem kretnjam stare ženske.

"Ona misli," je govoril Vermier sam s seboj, "da je že vse končano, in da so vzeli njeno izjavo v naznanje brez vsakega nadaljnjega vprašanja."

Ir. če je vdova v resnici tako mislila, je kmalu dognala, da se je pri tem kruto varala.

Gospod Segmuller je potem, ko je spregovoril nekaj tihih besed svojemu pisarju, se je takoj potem vsedel k ognjišču, prepričan, da je prišel trenutek, ko se bo pravo zaslišanje

šele pričelo.

"Vi, vdova Chupin," začne sodnik, "trčite, da niste niti za trenutek ostali pri ljudeh, ki so prišli v vašo pivnico po okrepčilo?"

"Ne, niti trenutek ne."

"Gostje so torej prišli, oddali svoje naročilo, vi ste jim prinesli pijačo, potem ste jih pa takoj zapustili?"

"Tako je, moj dobri gospod."

"Zdi se mi, da je skoro nemogoče, da sene bi slišalo kako besedo njih pogovora. Ali mogoče veste kaj so govorili?"

"Jaz nikdar ne igram uloge vohunke nad mojimi gosti!"

"Ali niste ničesar slišali?"

"Ničesar."

Sodnik je pomilovalno skomizgnil z rameni.

"Z drugimi besedami," pripomni, "vi nikakor ne želite razodeti sodniji —"

"Gospod sodnik!"

"Dajte, da končam. Vsa vaša zgodba, da ste zapustili pivnico in se podali navzgor, da zasijete suknjič vašega vnuka, vse to ste iznašli v vaš precej

slab izgovor, in da bi napram meni lahko rekli: ničesar nisem videla, ničesar slišala, torej ničesar ne vem. Če ste si izbrali ta način vaše obrambe, tedaj vas svaim, da te obrambe ne boste mogli vzdržati, in da vam ne bo mogla pomagati nobena sodnija."

"Jaz se nikakor ne zagovarjam, jaz trdim resnico."

Gospod Segmuller nekaj časa premišljuje, potem pa ma-

homa vpraša:

"Torej mi ne morete ničesar povedati o tem nesrečnem zločincu?"

"Toda on ni morilec, moj dobri gospod!"

"Kaj mislite s temi besedami?"

"Jaz mislim, da je druge ubil, ker se je branil za lastno življenje. Oni drugi so se začeli prepirati z njim; bil je eden proti trem. Kmalu je

dogral, da ne more pričakovati milosti od razbojnikov, ki —"

Vdova Chupin se vgrizne v jezik in perenja. Spoznala je, da se je predalec zagovorila. Njen jezik ji je ušel izpod kontrole.

Upala pa je, da sodnik nje ne prenačlenosti ni opazil.

Iz ognja je padel ogorek in sodnik ga je skušal s kleščami pobrati in zagnati v ogenj. Pri tem je pa premišljeval:

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT Poletne potrebscine

IZ LAKNA, SO ZA OBE STRANI

preproge za verande

4x7 čevljev

mere

5.95

6x9 čevljev mere 8.49
6x12 čevljev mere 10.95
9x10 čevljev mere 11.95

Za verande, sončne sobe in poletne hiše . . . so te na obe strani preproge iz lakna hladne, privlačne in snažne, vedno izgledajo sveže. Čudili se boste krasni postrežbi, ki vam jo bodo dale. Prikladne barve v svetli zeleni, plavi, sivi, rumeni ali rdečkasti.

Pisane, privlačne importirane

PREPROGE IZ TRAVE

popularne 4x7 čevljev mere

Krasne preproge iz trave, krasnih vzorcev, ki harmonizirajo z pohištvom na vaši verandi in sončni sobi. Zelene, rujave ali plavo pisane.
6x9 čevljev mere 3.99
6x12 čevljev mere 5.79

Naročila po pošti in telefonu izvršujemo—Pokličite CHerry 1-3000

Basement Rug Department

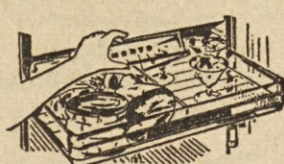
1.99

AN ELECTRIC FOOD FREEZER PAYS FOR ITSELF

Newest Philco Advanced Design Features—Cold from Top to Bottom

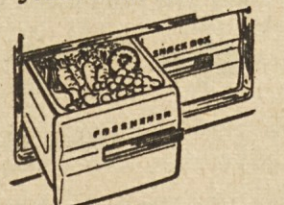

FULLY ADJUSTABLE SHELVES
Arrange them to suit yourself for all foods.

AMAZING QUICK-CHILLER
Chills beverages, desserts, salads. Built-in covered meat storage.

HERE'S a real 2 cu. ft. built-in home freezer, priced far below other designs. Full-width, fully enclosed. Separate super-fast freezing shelf for ice trays. See it now!

FRESHENER—SNACK BOX
Giant Freshener for fruits, vegetables—Snack Box for cheese, snacks, butter, etc.

8 New Models \$189.50 UP

PLUS

• Self-Closing Door Latch • Easy-Out Ice Trays • King Size Super Power System • Philco 5-Year Warranty

Ravnokar smo prejeli nekaj novega za vašo hišo, brez česar ne bo mogla biti nobena hiša. To je kombinacija ledenice in hladilnice PHILCO izdelka. Ima poseben prostor za jedila, ki jih hočete zamrzniti. V ta prostor gre do 70 funtov jedil. Oglasite se pri nas in si jih oglejte. Kupite to prepotrebno stvar za kuhinjo, do bite jo na lahka mesečna odplačila.

Odprto v ponedeljek, četrtek in soboto do 9:00.—V torek in petek do 6:00.
Zaprto cel dan v sredo.

Brodnick Brothers

APPLIANCES & FURNITURE STORE

16013-15 Waterloo Rd.

IV 1-1900 - IV 1-6072

Roman o ljudeh, ki jih žeja po svobodi

Zgodba o globoki ljubezni dveh mladih ljudi, njunem gorečem idealizmu in samožrtvovanju za svobodo
"Ljudska pravica" in "Ljudska demokracija" razgaljeni v ostri luči satire.
Trdo vezan, 274 strani, z lepo naslovno sliko.
Cena \$3.00. Denar pošljite z naročilom.

Naroča se pri:
AMERIŠKA DOMOVINA ali **TRIGLAV PUBLISHING**
6117 St. Clair Ave. 1107 E. 74 St.
Cleveland 3, O. Cleveland 3, O.

Na prodaj tudi pri
GRDINA GIFT SHOPPE, 6113 St. Clair Ave.
A. KOLLANDER, 6419 St. Clair Ave.
STEVE F. PIRNAT, 6516 St. Clair Ave.
V Milwaukee, Wis., pri
OBZOR PUBL. CO., 830 So. 5th St.
V Chicagu 8, Ill., pri
JOHN MLAKARJU
1925 W. 22 Place